

KEŞAN TİCARET BORSASI

YEŞİL BÜLTEN

TEMMUZ 2026

Boş Şişe Artık Çöp Değil: Depozito Yönetim Sistemi 1 Temmuz İtibarıyla Başladı

Türkiye, 1 Temmuz 2026 tarihi itibarıyla depozitolu ambalaj sistemine geçti. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı koordinasyonunda hayata geçirilecek Depozito Yönetim Sistemi kapsamında üzerinde Depozito Yönetim Sistemi (DOA) işareti bulunan pet, cam ve metal içecek ambalajları belirlenen iade noktalarına teslim edilebilecektir. Tüketiciler, iade ettikleri her uygun ambalaj için 1 TL depozito bedelini geri alabilecektir. Marketler, alışveriş merkezleri ve belirlenen diğer noktalara kurulacak depozito makineleri aracılığıyla yürütülecek sistem içecek ambalajlarının ayrı toplanmasını teşvik edecek ve geri dönüşüm süreçlerine daha fazla malzeme kazandırılmasını sağlayacaktır. Böylece ambalaj atıklarının yeniden ekonomiye kazandırılması ve ikincil hammadde olarak değerlendirilmesi mümkün olacaktır.

Türkiye'de Atık Yönetimi ve 2025-2035 Ulusal Atık Yönetimi Stratejisi

Türkiye'de, 1990'lı yıllarda başlayan atık yönetimi mevzuat çalışmalarıyla beraber atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden bertaraf edilmesi temel hedef olarak belirlendi. İlerleyen yıllarda ise düzenli depolama tesislerinin kurulması ve yaygınlaştırılması için önemli adımlar atıldı.

2003 yılında yayımlanan genelgeyle belediye atıklarının düzenli depolama tesislerinde bertaraf edilmesine yönelik birlik modeli uygulamaya alındı. Böylece belediyelerin ortak altyapılar üzerinden atık yönetimi hizmetlerini yürütmesi teşvik edildi.

2005 yılında başlatılan Yüksek Maliyetli Çevre Yatırımları Planlama Projesi kapsamında ise bölgesel ihtiyaçlar analiz edilerek atık yönetimi yatırımları planlandı. Bu çalışmalar, düzenli depolama tesislerinin sayısının artmasına ve atık yönetiminde daha planlı bir altyapının oluşmasına katkı sağladı.

Bakanlık tarafından hazırlanan Katı Atık Ana Planı ve devamındaki entegre atık yönetimi çalışmalarıyla belediyelere yol gösteren kapsamlı bir planlama altyapısı oluşturuldu. 81 il için birlik modelleri geliştirilirken, belediyelerin ortak atık yönetim sistemleri kurmaları desteklendi.

2025-2035 Ulusal Atık Yönetimi Stratejisi ve Eylem Planı

Türkiye'de geçmişte ağırlıklı olarak düzenli depolama ve bertaraf odaklı uygulamalar ön plandayken, günümüzde atığın ekonomik değere dönüştürülmesini esas alan döngüsel ekonomi yaklaşımı benimseniyor.

Bu yeni yaklaşım; atık oluşumunun önlenmesi, atıkların kaynağında ayrı toplanması, geri dönüşüm oranlarının artırılması, biyolojik atıkların geri kazanılması, atıktan enerji üretimi ve sera gazı emisyonlarının azaltılması gibi hedefleri merkeze alıyor.

2008 yılında hazırlanan Atık Eylem Planı ile biyolojik atıkların geri kazanımı ilk kez kapsamlı şekilde ele alınırken, sonraki yıllarda hazırlanan ulusal planlarla geri kazanım hedefleri ve tesis ihtiyaçları detaylandırıldı. Seminerde, 2025-2035 dönemini kapsayan Ulusal Atık Yönetimi Stratejisi ve Eylem Planı'nın hazırlık sürecine ilişkin bilgiler de paylaşıldı. Planın hazırlanma süreci 2021 yılında başlatılırken, çalışmalar İstanbul Teknik Üniversitesi iş birliğiyle yürütülüyor.

Strateji ve Eylem Planı hazırlanırken pandemi dönemi sonrası ortaya çıkan ihtiyaçlar, On İkinci Kalkınma Planı, Orta Vadeli Program, Yeşil Mutabakat Eylem Planı ve Döngüsel Ekonomi Stratejisi ve Eylem Planı gibi politika belgeleriyle uyum gözetiliyor.

Plan kapsamında öne çıkan temel hedefler şöyle sıralanıyor:

Atık oluşumunun önlenmesi,
Kaynağında ayrıştırma sistemlerinin yaygınlaştırılması,
Sıfır Atık uygulamalarının güçlendirilmesi,
Çevreye duyarlı bertaraf yöntemlerinin yaygınlaştırılması,
Geri kazanım kapasitesinin artırılması.

Veri Toplama ve Atık Karakterizasyon Çalışmaları

2025-2035 Ulusal Atık Yönetimi Stratejisi ve Eylem Planı'nın hazırlanması sürecinde ülke genelinde kapsamlı veri toplama çalışmaları yürütüldü. Bakanlık, belediyeler ve ilgili kurumlardan elde edilen veriler bir araya getirilerek mevcut durum analizi gerçekleştirildi.

Ayrıca belediye atıklarının bileşimini belirlemek amacıyla atık karakterizasyon çalışmaları yapıldı. Bu çalışmalar sonucunda belediye atıkları içerisinde biyolojik atıkların yüzde 50'nin üzerinde paya sahip olduğu, geri dönüştürülebilir atıkların ise yaklaşık yüzde 20-25 seviyesinde bulunduğu tespit edildi.

Bu veriler doğrultusunda 2035 yılına kadar oluşacak atık miktarları için projeksiyonlar hazırlanırken, ihtiyaç duyulan tesis kapasiteleri ve yatırım gereksinimleri de hesaplandı.

Sürdürülebilir Kalkınma Raporu 2026 Yayımlandı

"Sürdürülebilir Kalkınmanın Hayata Geçirilmesi: 2030 ve Ötesi" başlıklı Sürdürülebilir Kalkınma Raporu 2026 yayımlandı. Rapora göre dünya, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na ulaşma yolunda hâlâ önemli ölçüde geride bulunuyor. Bununla birlikte, ülkelerin SDG çerçevesine yönelik küresel bağlılığının sürdüğü görülüyor.
193 Birleşmiş Milletler üyesinin SDG performansını izleyen raporda, bu yıl 169 ülke SDG Index sıralamasına dahil edildi. Değerlendirmede 123 gösterge kullanıldı.
Rapor, mevcut ilerleme hızıyla 17 Sürdürülebilir Kalkınma Amacı'nın hiçbirinin 2030 yılına kadar tam olarak gerçekleştirilemeyeceğini ortaya koyuyor. Küresel ölçekte hedeflerin yalnızca yüzde 16,5'i ulaşılabilir rotada görünüyor. En fazla geride kalınan alanlar arasında sürdürülebilir şehirler, deniz ve karasal yaşam, açlıkla mücadele ve sürdürülebilir tarım ile barış, adalet ve güçlü kurumlar başlıkları öne çıkıyor.

Uygulama ve Finansman Açığı Devam Ediyor

Rapora göre, Gönüllü Ulusal Değerlendirme sürecine bugüne kadar 190 ülkenin katılmış olması, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin ülkelerin resmi politika gündeminde yer almaya devam ettiğini gösteriyor. Ancak hedeflerin hayata geçirilmesi noktasında uygulama ve finansman açığı önemli bir sorun olmayı sürdürüyor.
Rapor, 2030 ve sonrası için daha net zaman planlarına, uzun vadeli yatırım programlarına, bölgesel iş birliklerine ve küresel kamu malları için yeni finansman araçlarına ihtiyaç olduğunu vurguluyor. Enerji, eğitim, sağlık, şehirler, gıda ve dijital dönüşüm alanlarının bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerektiği belirtiliyor.

Türkiye SDG Index'te 77. Sırada

Raporda Türkiye'nin SDG Index skoru 70,2 olarak açıklandı. Türkiye, 169 ülke arasında 77. sırada yer aldı ve bölgesel/OECD ortalamasının altında kaldı. Türkiye'nin 2015'ten bu yana SDG skorundaki değişimi ise +1,2 puan olarak kaydedildi.
Raporda Türkiye açısından dikkat çeken başlıklardan biri veri altyapısındaki gelişim oldu. Türkiye'nin veri eksikliği oranı yüzde 3 seviyesinde bulunurken, istatistiksel performans endeksi 2016'da 72,6 iken 2024'te 79,3'e yükseldi. Bu gelişme, sürdürülebilir kalkınma göstergelerinin izlenmesi açısından Türkiye'nin veri altyapısında ilerleme kaydettiğini gösteriyor.

Güçlü ve Gelişime Açık Alanlar

Sürdürülebilir Kalkınma Raporu 2026'ya göre Türkiye'de yoksullukla mücadele, sanayi, inovasyon ve altyapı ile bazı sağlık ve eğitim göstergeleri güçlü veya nispeten olumlu ilerleyen alanlar arasında yer alıyor.
Buna karşılık insana yakışır iş ve ekonomik büyüme, eşitsizliklerin azaltılması, sorumlu üretim ve tüketim, iklim eylemi, barış, adalet ve güçlü kurumlar ile amaçlar için ortaklıklar başlıkları gelişime açık alanlar olarak öne çıkıyor.
Raporda ayrıca Türkiye'de sürdürülebilir kalkınmada ilerleme olduğunu düşünen yanıtlayıcı oranının düşük olduğu belirtiliyor. Bu bulgu, ülkedeki sürdürülebilir kalkınma ilerlemesine ilişkin algının sınırlı kaldığını gösteriyor.
Sürdürülebilir Kalkınma Raporu 2026, 2030 hedeflerine ulaşmak için yalnızca taahhütlerin değil; güçlü uygulama mekanizmalarının, finansman araçlarının, veri altyapısının ve uluslararası iş birliğinin de kritik önem taşıdığını ortaya koyuyor.

Dünya Limit Aşım Günü 2026: İnsanlık Yıllık Doğa Bütçesini 30 Temmuz'da Tüketecek

İnsanlığın bir yıl içinde Dünya'nın yenileyebileceği doğal kaynakları ve ekosistem hizmetlerini tükettiği tarihi gösteren **Dünya Limit Aşım Günü**, 2026 yılı için **30 Temmuz** olarak hesaplandı. Buna göre insanlık, gezegenin bir yıllık doğal kaynak bütçesini yılın bitmesine yaklaşık beş ay kala tüketmiş olacak.

Global Footprint Network ve York Üniversitesi tarafından yapılan hesaplama, küresel ekonominin ve mevcut tüketim alışkanlıklarının Dünya'nın kendini yenileme kapasitesinin üzerinde çalıştığını ortaya koyuyor. İnsanlık, 30 Temmuz'dan yıl sonuna kadar olan dönemde doğal sermaye stoklarını azaltarak ve başta karbondioksit olmak üzere doğanın absorbe edebileceğinden daha fazla atık oluşturarak yaşamını sürdürecek.

İnsanlık 1,73 Dünya Varmış Gibi Yaşıyor

2026 yılı verilerine göre insanlık, doğanın kendini yenileme hızından **yüzde 73 daha hızlı** kaynak tüketiyor. Başka bir ifadeyle mevcut üretim ve tüketim biçimlerinin sürdürülebilmesi için **1,73 Dünya büyüklüğünde** bir biyolojik kapasiteye ihtiyaç duyuluyor.

Global Footprint Network, 2026 yılındaki bu seviyenin insanlık tarihinde kaydedilen en yüksek küresel ekolojik aşım düzeyi olduğunu belirtiyor. Ekolojik aşım; ormansızlaşma, toprak erozyonu, biyolojik çeşitlilik kaybı, atmosferde karbondioksit birikmesi, aşırı hava olaylarının artması ve gıda üretim kapasitesinin zayıflaması gibi sonuçlara yol açıyor.

Tarihin İleri Gitmesi İyileşme Anlamına Gelmiyor

Dünya Aşım Günü, 2025 yılında 24 Temmuz olarak açıklanmıştı. Bu yıl tarihin altı gün ilerleyerek 30 Temmuz'a gelmesi, ilk bakışta ekolojik aşımın azaldığı izlenimini yaratabiliyor. Ancak hesaplamalar bunun aksini gösteriyor.

2026 yılı değerlendirmesinde en önemli metodolojik değişiklik, okyanusların karbon tutma kapasitesinin yukarı yönlü revize edilmesi oldu. Bu ve diğer veri güncellemeleri Dünya Aşım Günü'nü sekiz gün ileri taşırken, gerçek üretim ve tüketim eğilimlerindeki kötüleşme tarihi iki gün erkene çekti. Böylece iki etkinin sonucunda tarih, 2025'e göre net altı gün ileri taşındı.

Dolayısıyla söz konusu değişim, doğal kaynaklar üzerindeki baskının azaldığını değil, büyük ölçüde kullanılan verilerin ve hesaplama yönteminin güncellendiğini gösteriyor. Gerçek tüketim eğilimleri dikkate alındığında, insanlığın Ekolojik Ayak İzi ile Dünya'nın biyolojik kapasitesi arasındaki fark büyümeye devam ediyor.

Dünya Aşım Günü Nasıl Hesaplanıyor?

Dünya Aşım Günü, **Ulusal Ekolojik Ayak İzi ve Biyokapasite Hesapları** kullanılarak belirleniyor. Hesaplamada, Dünya'nın yıllık biyolojik kapasitesinin insanlığın Ekolojik Ayak İzi'ne oranı yıl içindeki gün sayısıyla çarpılıyor.

2026 yılı hesabı; 2023 yılına kadar olan tamamlanmış veri setlerine, 2024 ve 2025 yıllarına ilişkin kısmi veriler ile tahminlere ve 2026 yılına ait öncü göstergelere dayanıyor. Verilerin önemli bir bölümü Birleşmiş Milletler kuruluşları ve bağlı kurumlardan elde ediliyor. Veri setlerinin ve hesaplama yöntemlerinin zaman içinde güncellenmesi nedeniyle geçmiş yıllar için açıklanmış Aşım Günü tarihleri de geriye dönük olarak değişebiliyor.

Ekolojik Ayak İzi hesaplamaları; gıda üretimi, kereste ve lif kullanımı, karbon emilimi ve altyapı için kullanılan biyolojik olarak verimli alanlar dâhil olmak üzere insanların doğa üzerindeki toplam talebini ölçüyor. Her ülke için yılda yaklaşık 15 bin veri noktasının kullanıldığı hesaplamalarda, fosil yakıt kullanımından kaynaklanan karbon ayak izi insanlığın toplam Ekolojik Ayak İzi'nin yüzde 61'ini oluşturuyor.

Türkiye'nin Limit Aşım Günü 6 Haziran

Ülke Aşım Günü, dünyadaki herkesin belirli bir ülkenin vatandaşlarıyla aynı tüketim seviyesine sahip olması durumunda Dünya Aşım Günü'nün hangi tarihe geleceğini gösteriyor.

2026 Ülke Aşım Günleri, Ulusal Ekolojik Ayak İzi ve Biyokapasite Hesapları'nın 2025 baskısına dayanıyor ve çoğu ülke için 2024 yılındaki tüketim durumunu yansıtıyor. Bu nedenle küresel Dünya Aşım Günü ile ülkelere ait Aşım Günlerinin farklı veri dönemleri üzerinden hesaplandığına dikkat edilmesi gerekiyor.

Türkiye'nin 2026 Ülke Aşım Günü **6 Haziran** olarak belirlendi. Hesaplamaya göre dünyadaki herkes Türkiye'deki ortalama tüketim düzeyinde yaşasaydı, insanlığın ihtiyaçlarını karşılamak için **2,3 Dünya'ya** ihtiyaç duyulacaktı. Türkiye, yıllık küresel biyokapasite bütçesini 156 günde tüketen ülkeler arasında yer aldı.

Ülke Aşım Günü Katar'da 4 Şubat, ABD'de 14 Mart, Almanya'da 10 Mayıs, Çin'de 27 Mayıs, Brezilya'da 14 Ağustos ve Endonezya'da 18 Ekim olarak hesaplandı. Avrupa Birliği'nin 27 üyesi için belirlenen ortak Aşım Günü ise 3 Mayıs oldu.

Bazı ülkelerde kişi başına Ekolojik Ayak İzi, kişi başına düşen 1,48 küresel hektarlık dünya biyokapasitesinin altında kalıyor. Örneğin dünyadaki herkes Bangladeş'teki ortalama tüketim seviyesinde yaşasaydı Dünya'nın yıllık kapasitesinin yüzde 46'sı, Hindistan'daki seviyede yaşasaydı yüzde 75'i, Filipinler'deki seviyede yaşasaydı yüzde 94'ü kullanılacaktı. Bu ülkeler için yıl içinde bir Aşım Günü oluşmuyor.

Dünya Limit Aşım Günü'nü İleri Taşımak Mümkün

Ekolojik aşımın azaltılmasında kentler, enerji, gıda sistemleri, nüfus politikaları ve ekosistemlerin korunması olmak üzere beş temel alan öne çıkıyor. Enerji verimliliğinin artırılması, fosil yakıtlardan yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş, döngüsel üretim modelleri, gıda kayıp ve israfının azaltılması, doğal alanların korunması ve kaynak verimliliğinin geliştirilmesi Aşım Günü'nün ileri taşınmasına katkı sağlayabilir.

Global Footprint Network'e göre fosil yakıtlardan kaynaklanan karbondioksit emisyonlarının yüzde 50 azaltılması, Dünya Aşım Günü'nü yaklaşık üç ay ileri taşıma potansiyeline sahip. Döngüsel ve yenileyici ekonomi yaklaşımları da doğal kaynak talebinin azaltılması ve ekosistemlerin yenilenme kapasitesinin güçlendirilmesi açısından önem taşıyor. Ancak işletmelerin kendilerini yalnızca "döngüsel" veya "yenileyici" olarak tanımlamaları yeterli görülmüyor. Bu yaklaşımların gerçek bir dönüşüm yaratabilmesi için faaliyetlerin küresel ekolojik aşımı ölçülebilir biçimde azalttığının ortaya konulması gerekiyor.

Dünya Aşım Günü, doğal kaynakların sonsuz olmadığına ilişkin sembolik bir tarihin ötesinde; ekonomik dayanıklılık, ham madde güvenliği, iklim riskleri ve uzun vadeli rekabet gücü açısından da önemli bir uyarı niteliği taşıyor. Kaynakları gezegenin yenilenme kapasitesiyle uyumlu biçimde kullanmak, yalnızca çevresel bir hedef değil, ekonomilerin ve işletmelerin geleceğe hazırlanması için temel bir gereklilik olarak öne çıkıyor.

Enerji ve Lastik Etiketlerinde Yeni Dönem: Kurallar Sadeleşiyor

Avrupa Komisyonu, enerji ve lastik etiketleme kurallarının sadeleştirilmesine yönelik yeni önerisini açıkladı. Öneriyle birlikte ev aletleri, elektronik cihazlar ve lastiklere ilişkin etiketleme süreçlerinin hem tüketiciler hem de tedarikçiler ve perakendeciler açısından daha anlaşılır ve uygulanabilir hale getirilmesi hedefleniyor. Enerji ve lastik etiketleri, tüketicilerin ürün satın alırken enerji verimliliği, performans ve maliyetler hakkında karşılaştırılabilir bilgiye ulaşmasını sağlıyor. Yeni düzenleme önerisi, bu bilgi akışını korurken; üreticiler, tedarikçiler, perakendeciler ve piyasa gözetim otoriteleri üzerindeki idari yükün azaltılmasını amaçlıyor.

Tüketici Bilgisi Korunacak, Uygulama Kolaylaşacak

Avrupa Komisyonu'na göre önerilen değişiklikler, tüketicilere sunulan temel bilgileri azaltmıyor. Aksine, ürünlerin enerji verimliliği ve performansı hakkında net, karşılaştırılabilir ve erişilebilir bilgi sağlanmaya devam edecek.

Bununla birlikte, etiketlerin nasıl gösterileceği konusunda daha esnek uygulamalara imkân tanınacak. Örneğin fiziksel mağazalarda bazı ürünler için kâğıt etiket yerine elektronik raf ekranları kullanılabilecek. Yalnızca işletmeler arasında ticareti yapılan ve tüketiciye doğrudan fiziksel mağazada sunulmayan ürünlerde ise etiket bilgileri ilgili belgelerde veya ürün üzerindeki QR kod aracılığıyla sağlanabilecek.

Isıtma, soğutma ve mutfak ekipmanları gibi çoğu zaman montajcılar veya uzmanlar aracılığıyla satılan ürünlerde ise etiketin, tüketiciye teklif aşamasında sunulması öngörülüyor. Böylece tüketici, satın alma kararını verirken enerji performansına ilişkin bilgiye zamanında ulaşabilecek.

Enerji Verimliliği Dönüşümün Merkezinde

Avrupa Komisyonu, enerji sektörünün fosil yakıt krizinden elektrifikasyonun hız kazandığı yeni bir döneme geçtiğine dikkat çekiyor. Bu süreçte temiz elektrik üretiminin artırılması kadar, elektriğin verimli kullanılması da kritik önem taşıyor.

AB enerji etiketi, bugüne kadar tüketicilerin bilinçli seçimler yapmasına katkı sağladı ve enerji tüketiminin azaltılmasında etkili bir araç oldu. Yeni öneriyle bu çerçevenin korunması, ancak uygulanmasının daha kolay hale getirilmesi hedefleniyor.

Bu kapsamda enerjiyle ilgili ürünlere yönelik kuralların sadeleştirilmesi; güvenli, enerji verimli, elektrikli ve yerli enerji sistemine geçişi destekleyen önemli adımlardan biri olarak değerlendiriliyor.

Dayanıklılık ve Onarılabilirlik Bilgileri Öne Çıkacak

Yeni etiketleme yaklaşımı yalnızca enerji tüketimiyle sınırlı kalmayacak. Akıllı telefonlar dahil bazı ürün gruplarında etiketlerin dayanıklılık ve onarılabilirlik hakkında da bilgi sağlaması öngörülüyor. Bu uygulama, tüketicilerin daha uzun ömürlü ürünleri tercih etmesine yardımcı olurken, kaynak verimliliği ve döngüsel ekonomi hedeflerini de destekleyecek.

Lastik Etiketlerinde de Sadeleşme Öngörülüyor

Öneri, lastik etiketleme kurallarında da bazı sadeleştirmeler içeriyor. Buna göre, yeni bir araç satılırken müşterilere çoğu zaman lastik seçimi sunulmaması nedeniyle, araç bayilerinin lastik etiketlerini gösterme zorunluluğunun kaldırılması öneriliyor.
Ayrıca lastik etiketlerinin güncellenmesine yönelik yasal süreçlerin basitleştirilmesi, dijital ürün bilgilerinin daha etkin kullanılması ve piyasa gözetiminin güçlendirilmesi hedefleniyor.

Rekabet Gücü ve Sürdürülebilir Ürünler İçin Yeni Adım

Enerji ve lastik etiketleme kurallarının sadeleştirilmesi, AB'nin bürokrasiyi azaltma ve rekabet gücünü artırma hedefleri kapsamında değerlendiriliyor. Avrupa Komisyonu, 2030 yılına kadar idari yükleri genel olarak en az yüzde 25, KOBİ'ler için ise en az yüzde 35 azaltmayı hedefliyor.
Komisyon, etiketleme ve ekotasarım politikalarının tüketiciler, rekabet gücü ve inovasyon açısından önemli faydalar sağladığını belirtirken; özellikle çevrimiçi satışlarda uyumsuzluk ve zayıf piyasa gözetimi gibi sorunların devam ettiğine de dikkat çekiyor.
Yeni düzenleme önerisiyle birlikte, tüketicilerin doğru bilgiye erişimi korunurken, işletmeler için daha sade ve uygulanabilir bir etiketleme çerçevesi oluşturulması hedefleniyor. Böylece daha verimli, dayanıklı ve sürdürülebilir ürünlerin piyasada yaygınlaşması desteklenecek.

